

Mirdza Kļava

rakstniece un māksliniece

(17.10.1924.–28.08.2019.)

Gleznas

“Ziedu portreti ”

Baiba Pika,
kinomāksliniece, mākslas pedagoģe, izstādes kuratore

Anotācija

Mirdza Kļava ir dabas vērotāja jau no agras bērnības, kas 65 gadu vecumā kļuva par nopietnu un laikietilpīgu nodarbi, sākot gleznot ar akvareļkrāsām. Viņa ir pašmācības māksliniece (self taught artist). Darbos nav tiešs redzētās kompozīcijas attēlojums, bet ziedu rakstura attēlojums, kas rada tēlu. Autore izteicās, ka glezno ziedu portretus, tā arī nosaukta 95 gadu jubilejas piemiņas izstāde. Glezno to, ko uzskata par gleznošanas vērtu, sekojot iekšējai izjūtai un vēlmei pašizteikties. Ziedu portreti ir autores atspulgs, jo izsaka viņas skaistuma izjūtu. Klusajās dabās ar ziediem necentās pēc konstruktīvas uzbūves. Viņa apzinājās profesionālās mākslas līdzekļu atšķirību no pašmācības ceļā apgūtiem. Cienīja Pirosmāni un Vincenta van Goga mākslu. Pētīja latviešu gleznotāju darbus. Sevišķi tuvi bija Imanta Vecozola, Leo Svempa un Līvijas Endzelīnas darbi. Kompozīcijā “Baltie ziedi” ietekmējās no Imanta Vecozola balto toņu glezniecības, tomēr darbs ir ļoti atšķirīgs. Viņai bija iespējas oriģinālā pētīt Rūdolfu Piņņa darbus, jo no autora tos iegādājās dzīvesbiedrs Arvīds Grigulis. Izstādīta mākslinieces meitas Baibas Pikas, kas ir izstādes kuratore, kolekcija.

Prozaiķe

Mirdza Kļava sarakstījusi četrpadsmit grāmatas dažādos žanros, populārākā no tām garā pasaka: **Vāverēns Toms un viņa draugi**, 1976. Viņa ir autore bērnu grāmatām: **Raibā vasara**, 1979, **Tas iesākās pusnaktī**, 1983, **Baltā ziema**, 1986, **Pīļuka jaunais gads** (krājums), 1981, **Mazās pasaciņas**, 1988, **Jaungada pasakas** (krājums), **Inga detektīvs**, 1979. Viņa ir aprakstījusi bērnības atmiņas grāmatā **Es dzīvoju Mūsmājās**, 1977, un uzrakstījusi romānu jaunatnei: **Māra Rīgā**, 1979, romānu **Katram sava orhideja**, 1983, un garo stāstu **Pelēkā māja**, 1988.

Rakstniece un māksliniece

Kad rakstniece sāka gleznot akvareļtehnikā 1989. gadā, viņai bija jau izdotas 12 grāmatas. Tajā pašā gadā notika pirmā izstāde grāmatnīcā “Ābelīte” - **Rakstnieces Mirdzas Kļavas akvareļi**. Pēc 1989.gada, kad pievērsās gleznošanai, sarakstījusi vēl **Kaķēnijas pasaka**, 2013, **Kopā ar Arvīdu Griguli un bez viņa**, 2005.

Vēlāk glezno temperas tehnikā. Gleznu tematika: ziedi, klusā daba, ainava. Māksliniece radījusi tēlainas un savdabīgas kompozīcijas ar ļoti piepildītu gleznas plakni un bagātu krāsu paleti.

95 gadu jubilejas piemiņas izstāde “Ziedu portreti”

Izstādē “Ziedu portreti” Rīgas Centrālās bibliotēkas filiālbibliotēkā “Strazds” izstādīti darbi akvareļā un temperas tehnikā no 1999. gada līdz 2019. gadam.

Darbs “Dālijas” ir akvareļā tehnikā, kas bija viņas pirmā tehnika, sākot gleznot 1989. gadā.

Izstādītas ziedu kompozīcijas, klusās dabas un jūras ainavas un Marija ar Bērniņu Jēzu.

Mākslinieces krāsu palete ļoti bagāta, sarežģītas un drosmīgas krāsu attiecības. Krāsa viņas darbos ir nozīmīgs komponents. Katrā darbā ir atrasts neatkārtots krāsu risinājums. Māksliniece pieskaņo gleznu rāmju krāsas gleznu krāsu toni.

Māksliniece izsakās, ka glezno ziedu portretus. Darbiem piemīt tēlainība - ziediem tiek piedēvēts personificēts dzīvīgums, atainojas autore noskaņas. Jau no bērnu dienām viņa ar lielu uzmanību stundām ir vērojusi apkārtējo pasauli, īpaši ziedus, arī lietas un cilvēkus. Bērnu dienās un jaunības gados bija interese par mākslu un mākslas izglītību, kuru neizdevās realizēt. Lietas un dabu uztver, attēlo un apraksta personificēti. Palete ir personificēta darba nosaukumā - “Paletes sapnis”.

Gleznošanas process ir ilgstošs, vairākkārtīgi vērtējot kompozīciju un krāsu attiecības. Viņa kritiski vērtēja savu darbu, izsekoja katram ziedam, kātam, pumpuram un lapai, analizēja un pārgleznoja, līdz panāca pilnīgu atbilstību vēlamajam. Kompozīcija ir radīta uz viņas kartona, pēc viņas izjūtas, nevis salikta dabā. Reizēm pušķis ir tapis no viena paša zieda to pagriežot dažādos rakursos.

Mirdza Kļava ticēja mākslai sevī, sekoja iekšējam pamudinājumam radīt skaistumu ar krāsām uz kartona no tā skaistā, kas dabā ir. Viņa nekopēja redzamo, bet radīja jaunas kombinācijas. Un veiksmīgi pielietoja krāsu kā izteiksmes līdzekli.

Rakstniece bērnību pavadījusi laukos Neretas Riekstiņos, kur veidojās viņas priekšstati par dabu.

Iedvesmas avots - latviešu glezniecība pagājušajā gadsimtā. Ar lielāku interesi pētījusi Leo Svempa, Imanta Vecozola un Līvijas Endzelīnas darbus.

Kompozīcijas ir savdabīgas, tieši Mirdzai Kļavai raksturīgas: gleznas plakni piepilda ar zīmējumu “līdz malām”, neatstājot “tukšus” fona laukumus. Ziedu kārtojums nav kopēts no dabas, tas ir kompozicionāli radīts atbilstoši gleznas tēlam un raksturam. Darbu stils ir ar tendenci uz naivismu, tomēr šim stilam pieskaitīt nevar, jo ir jaušamas atšķirīgas profesionālas iemaņas. Māksliniece nav ieguvusi profesionālu mākslas izglītību, viņas konsultante ir Baiba Pika, viņas meita, kura ir beigusi Mākslas akadēmijas Dizaina nodaļu, ieguvusi Mākslas maģistra grādu un ir kinomāksliniece, tagad strādā par mākslas pedagoģi.

Mirdzas Kļavas radošais darbs

Intervija ar Aināru Kvili, Mākslas pedagogu

Mirdza Kļava savos gleznojumos labi risina lielās krāsu attiecības. Gleznās ir precīzas un ļoti pārliedzinošas tonālās (tumši gaišās) attiecības. Gleznojumos ir veiksmīgi izmantotas silti – vēsās

no krāsas. Gleznās ir spilgtas ziedu krāsas un smalki niansēta zaļganā klātbūtne. Daži darbi ir ļoti viegli un gaiši, tajos meklēts baltais daudzās niansēs..

Darbojas lineārais moments, arī līniju un laukumu attiecības. Kaut kur ir gluds, kaut kur izcelta faktūra, līdz ar to virsmas sāk labi saspēlēties. Attēlotais ir tuvu īstenībai - detalizēti attēlota daba.

Rāmju toņi ir saskaņoti ar smalkajiem gleznas toņiem. Rāmis ir kā gleznas turpinājums, tā noformējums palīdz izcelt bildi un „izraut” no vides. Ir saprotams, ka māksliniece gandrīz pabeigtu gleznu ieliek rāmī un rāmi pakāpeniski pietonē, turpinot gleznot darbu.

Darbi ir skanīgi un daži darbi ir ļoti latviski.

“Dažas lietas cilvēks nezinot izdara labāk nekā tāds, kas zina. Nezināšana atbrīvo un dod drosmi.”

Radošie darbi: izstādes, ilustrētā grāmata, kolekcijas

1989

izstāde grāmatu veikalā “Ābelīte” – ***Rakstnieces Mirdzas Kļavas akvareļi*** (izstāde pārdošana)

1990 - 1995

Grāmatu veikalā Ķengarags, vairākkārtīgi izstādījusies (izstādes pārdošanas)

Rīgas Centrālās bibliotēkas filiālbibliotēkā “Strazds” – ***Ziedi***

2011

Rīgas Centrālās bibliotēkas Čiekurkalna filiālbibliotēkā - ***Gadalaiki***

2012, 2013

Rīgas Centrālās bibliotēkas Čiekurkalna filiālbibliotēkā - ***Romantiskie ziedi***

2012 – 2018

Rīgas Strazdumuižas vidusskolā – attīstības centrā - ***Rakstniece un māksliniece Mirdza Kļava***, darbi tika nomainīti atbilstoši sezonām

2013

Ilustrācijas Mirdzas Kļavas grāmatai ***Kaķēnijas pasaka***

2014

Latvijas Nacionālā arhīva Valsts arhīvā ģimenes grupas izstāde kopā ar Baibu Piku (meitu) un Tomu Lucu (mazdēlu) – ***Radītprieks***

2017

RCB filiālbibliotēkā “Strazds” kopā ar mazdēlu Tomu Lucu ***Paletes ziedi un Paletes ekspresija***

2018, 2019

Piedalījies trijās **Mākslinieku savienības Rudens un Mākslas dienu izstādēs**, (Rudens 100, veltītā Latvijas 100gadei ar darbu ***Ķirbis.***)

1989 – 2019

Darbi atrodas Intas Rudzītes, restauratores un Māras Zandersones un citās privātajās kolekcijās Latvijā un ārvalstīs. Darbi iepirkti no 1989. – 2019. gadam.

1990 - 1994

Darbi pārdoti galerijā "Pils"

Izstādīto darbu foto

Darbi izstādē "Paletes ziedi", 2017

